

Srečen konec procesa

Beneškoslovenskima duhovnikoma Božu Zuanelli in Marinu Qualizzi ne bodo sodili

V italijanskem Pordenonu se je 8. marca s pobotanjem končalo skoraj petletno zasliševanje beneškoslovenskih duhovnikov Boža Zuanella in mons. Marina Qualizza zaradi dozdevnih žaljivih trditev na račun italijanskih nacionalistov v knjigi *Mračna leta Benečije*.

Šlo je za generala Organizacije O Luigija Olivierija, nekdanjega občinskega tajnika v Grmeku Renza Marseua in čuvaja skladišča orožja organizacije Gladio polkovnika Alda Specogna. Sodni postopek proti beneškoslovenskima duhovnikoma se je začel 31. julija 1997, ko so trije sorodniki imenovanih italijanskih nacionalistov proti njemu vložili ovadbo. Po njihovem mnenju naj bi duhovnika v knjigi *Mračna leta Benečije* – avtor je Božo Zuanella, spremno besedo pa je napisal mons. Marino Qualizza – obrekovala njihove starše. Po zelo dolgem preiskovalnem postopku se je zadeva februarja znašla na pordenonskem sodišču. Obrambo obtoženih duhovnikov sta prevzela slovenska odvetnika Andrej Berdon in Damijan Terpin. Ta dva sta dala vedeti, da bosta, če se bodo zadeve še nadalje zaostrovale, poklicala za priče ugledne slovenske in italijanske zgodovinarje, ki bodo

subjektivna in osebna, čeprav temeljijo na pričevanjih in dokumentih.

Podpisana izražata iskreno obžalovanje potomcem umrlih, če sta nebotično prizadela podobo in spomin njihovih dragih.

Izjavljata, da sta pripravljena položiti simbolično vsoto enega evra kot moralno odškodnino potomcem pokojnih generala Olivierija, polkovnika Specogne in in gospoda Marseua.

Duhovnika Zuanella in Qualizza sta to izjavo dala objaviti v več glasilih, med drugim tudi v beneškem tedniku *Novi Matajur* in v reviji *Dom*, priložena bo kot dodatek k spremni besedi še neprodanih izvodov knjige in v morebitne ponatise.

Na temelju vsega tega je predsednik kazenskega sodišča v Pordenonu Alberto Rossi odredil, da proti trčmuskemu župniku Božu Zuanelli in mons. Marinu Qualizzu sodišče ne bo sodno postopalo.

Božo Zuanella je bil zadovoljen s to odločitvijo, ki je bila sprejemljiva za obe strani (tožitelje in toženca), še posebej pa zato, ker »vse tisto, kar smo napisali, ostaja kot zgodovina, in se ne spremeni«. Sodni postopek je tudi zbudil »veliko solidarnost ljudi, zaradi česar menim, da podobnih procesov v Beneški Sloveniji ne bo več, ker si ne bo več nihče upal tožiti Bene-

Po sodni obravnavi v Pordenonu

razkrili delovanje italijanskih nacionalističnih krogov v Benečiji. Tudi zato si je javni tožilec Simone Purgato pri sodni obravnavi zelo prizadeval za pobotanje. Po dveh urah pogajanj je bilo sprejeto besedilo, ki so ga sprejeli tako tožniki kot tudi obtožena; ta dva sta ga tudi podpisala. S tem se je mučna zadeva pred sodiščem dejansko končala, duhovnika Zuanella in Qualizza ter odvetnika Berdon in Terpin pa so poželi odobravanja številnih navzočih, med katerimi je bilo tudi precej prijateljev in podpornikov obeh »beneških Čedermacev« iz Slovenije.

Izjava se glasi: »Namen knjige *Mračna leta Benečije* ni bil v tem, da bi razsojala ali kogarkoli izpostavljala javnemu grajanju, niti v njej navedenih oseb, se pravi pokojnih generala Luigija Olivierija, polkovnika Alda Specogne in gospoda Renza Marseua, ki jim ne gre pripisati kake osebne odgovornosti v zvezi z negativnimi dejstvi, navedenimi v knjigi. Zato pri vsebini in tolmačenju besedila ne pride v poštev kakršenkoli negativen namig v zvezi s premočrtnostjo in moralno integriteto omenjenih oseb.

Namen zgodovinske raziskave besedila je omejen na ugotavljanje dejstev in na njihovo tolmačenje, ki seveda ne more biti zadostno niti edino možno; zato so dopustne tudi drugačne interpretacije, kajti tudi zgodovinska presojanja so vedno

ških Slovencev zaradi zgodovinskih dejstev«. Tudi mons. Qualizza je bil zadovoljen, da se je vse srečno izteklo in da je knjiga *Mračna leta Benečije* (Gli anni bui) rešena.

Kobariški župnik mons. Franc Rupnik, ki se je udeležil sodne obravnave v Pordenonu, se po njej sprašuje, ali se je ta boleča afeta res morala vleči toliko let; tudi zaradi tega, ker tožitelji očitno niso dovolj pozorno prebrali besed, povedanih v uvodu v knjigo, da namreč pisca nista imela namena soditi v njej obravnavanih oseb in jih izpostavljati javnemu obsojanju, marveč verodostojno opisati dogodke; tudi zato, da bi prispevali k očiščenju zgodovinskega spomina in bi se v prihodnosti izognili novim zgodovinskim napakam.

Proces je bil še toliko bolj žalosten zato, ker so ga začeli beneški ljudje proti dobrima slovenskima duhovnikoma – teh je že tako malo v Benečiji –, in to za zadeve, s katerimi so se sorodniki oseb, zaradi katerih se je vse skupaj začelo, hvalili in jih celo sami zbirali; pozneje pa se je izkazalo, da niso bile tako dobre, kot so sprva mislili. Moralno škodo so zopet utrpeli Beneški Slovenci in zavedna ter neupogljiva slovenska duhovnika med njimi, ki sta, navsezadnje, v knjigi le povedala že znano resnico in bila nazadnje oprana suma krivde.